

Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa under år 2005

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas regeringens skrivelse 2005/06:82 Redogörelse för verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa under 2005 och Redogörelse till riksdagen 2005/06:OSSE1 Från Sveriges delegation vid OSSE:s parlamentariska församling samt två motioner från allmänna motionstiden hösten 2005.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna och lägger skrivelsen och redogörelsen till handlingarna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	4
Redogörelsens huvudsakliga innehåll	5
Motionerna	5
Utskottets överväganden	7
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Skrivelse 2005/06:82	9
Redogörelse 2005/06:OSSE1	9
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Verksamheten i OSSE

Riksdagen avslår motion 2005/06:U362 yrkande 10.

2. OSSE och antisemitism

Riksdagen avslår motion 2005/06:U271 yrkandena 1 och 2.

3. Regeringens skrivelse 2005/06:82

Riksdagen lägger skrivelse 2005/06:82 till handlingarna.

4. Redogörelse till riksdagen 2005/06:OSSE1

Riksdagen lägger redogörelse 2005/06:OSSE1 till handlingarna.

Stockholm den 25 april 2006

På utrikesutskottets vägnar

Gunilla Carlsson i Tyresö

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Carlsson i Tyresö (m), Cecilia Wigström (fp), Carina Hägg (s), Birgitta Ahlqvist (s), Alice Åström (v), Kaj Nordquist (s), Birgitta Ohlsson (fp), Agne Hansson (c), Kenneth G Forslund (s), Ewa Björling (m), Lotta Hedström (mp), Björn Hamilton (m), Rosita Runegrund (kd), Tommy Waidelich (s) och Britta Rådström (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas regeringens skrivelse 2005/06:82 Redogörelse för verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa under 2005 och Redogörelse till riksdagen 2005/06:OSSE1 Från Sveriges delegation vid OSSE:s parlamentariska församling samt två motioner från allmänna motionstiden hösten 2005.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under 2005. Inledningsvis beskrivs OSSE:s bakgrund, organisation och arbete. Det sägs bl.a. att OSSE i dag omfattar 55 deltagande stater och är en effektiv organisation i det internationella säkerhetspolitiska samarbetet. Organisationen har en vid medlemskrets, en flexibel struktur och en brett definierad syn på säkerhet. Dess verksamhet omfattar tre dimensioner: den militärpolitiska dimensionen, den mänskliga dimensionen (demokrati och mänskliga rättigheter) samt dimensionen för ekonomi och miljö.

Regeringen menar att OSSE i hög grad är en operativ organisation som är flexibel och kostnadseffektiv. Organisationen har kapacitet att verka i olika skeden av en konflikt: förvarning, förebyggande, konflikthantering samt återuppbyggnad respektive utveckling av demokrati och rättsstat. Vidare sägs bl.a. att EU-samordningen i OSSE-arbetet är omfattande och att Sverige verkar för att främja samarbetet mellan OSSE och FN.

OSSE:s årliga utrikesministermöte ägde rum i Ljubljana den 5–6 december 2005. Ministermötet fattade sammanlagt 18 beslut av praktisk betydelse för både organisationen och de deltagande staterna. Däremot lyckades OSSE-länderna inte ena sig om en gemensam politisk deklARATION. Mötet hölls mot bakgrund av tilltagande rysk kritik mot OSSE som organisation.

Bland de beslut som fattades vid ministermötet återfinns t.ex. beslut om terrorism, migration, kvinnor i konfliktförebyggande, tolerans och icke-diskriminering.

I skrivelsen redogörs för de reformfrågor som diskuterats under året, OSSE:s arbete mot terrorism och de s.k. Istanbulåtagandena. Det sistnämnda avser ryska åtaganden att dra tillbaka trupp från Moldavien och Georgien.

Jämställdhetsfrågan är sedan länge en högt prioriterad fråga för Sverige inom OSSE. Ett beslut om kvinnor i konfliktförebyggande och krishantering antogs vid ministermötet på svenskt initiativ. Beslutet innebär ett

genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 (från år 2000) om kvinnor, fred och säkerhet i OSSE. Sverige ligger också enligt regeringen bakom initiativ till tydliga skrivningar om jämställdhet i den s.k. färdplanen för OSSE:s fortsatta reformarbete. Ministermötet antog även ett beslut om åtgärder mot våld mot kvinnor.

Regeringen redogör i skrivelsen för verksamheten inom OSSE:s militärpolitiska dimension (den konventionella rustningskontrollen). Under året har bl.a. det praktiska arbetet för att förhindra spridningen av små och lätta vapen fortskridit.

Högkommissarien för frågor om nationella minoriteter (HCNM) fungerar som ett konfliktförebyggande instrument genom att på ett tidigt stadium söka identifiera och motverka etniska spänningar som kan äventyra freden, stabiliteten eller relationerna mellan OSSE:s deltagande stater. Det framgår av skrivelsen att HCNM har följt utvecklingen och bedrivit verksamhet i ett antal länder de senaste åren.

OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) ansvarar för att främja förutsättningar för demokratiska val bland OSSE:s deltagande stater och bistå länderna att bygga upp och stärka demokratiska institutioner. Valfrågan har liksom tidigare år stått i fokus i OSSE, och ODIHR genomförde 2005 ett antal valövervakningsinsatser.

I skrivelsen redogörs vidare för Medierepresentantens verksamhet, verksamheten inom Kontoret för samordnaren av OSSE:s ekonomi- och miljöverksamhet (OCEEA) och OSSE:s polisverksamhet.

En stor del av skrivelsen upptas av redogörelserna för OSSE:s fältverksamhet i västra Balkan, Centralasien, södra Kaukasien och Östeuropa.

Avslutningsvis redogör regeringen för OSSE:s partnerstater, OSSE:s parlamentariska församling och budgetfrågor.

Redogörelsens huvudsakliga innehåll

Riksdagens delegation vid OSSE:s parlamentariska församling redovisar i sin redogörelse 2005/06:OSSE1 för verksamheten inom den parlamentariska församlingen under år 2005. Församlingens fjortonde plenarsession hölls i Washington DC den 1–5 juli 2005. Församlingen antog en deklARATION och ett antal resolutioner, bl.a. om jämställdhet, antisemitism och reformer av OSSE.

I redogörelsen beskrivs bl.a. församlingens bidrag till parlamentarisk diplomati, valövervakning och samarbete med andra organisationer.

Motionerna

I kommittémotion 2005/06:U362 (m) yrkande 10 anføres att OSSE mer uttalat bör främja demokratisering och rättsstatens principer vid sidan av det säkerhetsrelaterade arbetet.

I den enskilda motionen 2005/06:U271 (*kd*), *yrkande 1* anføres att Sverige genom OSSE särskilt skall arbeta för att omnämna antisemitism i organisationens resolutioner mot diskriminering och i övriga skrivningar om rasism. I *yrkande 2* anføres att Sverige bör verka för att alla medlemsländer i OSSE skyndsamt inför ett system för att specifikt registrera alla antisemitiska incidenter som sker i respektive länder.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar att Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) genom sin vida medlemskrets och sin flexibla struktur är en effektiv och viktig organisation i det internationella säkerhetsarbetet. OSSE:s omfattande och mångsidiga fältverksamhet speglar organisationens brett definierade syn på säkerhet. Organisationen åtnjuter stor legitimitet, och dess säkerhetsfrämjande verksamhet har på ett väsentligt sätt bidragit till demokratisering, säkerhet och stabilitet.

Den parlamentariska församlingen är fristående i förhållande till OSSE:s övriga institutioner, men församlingens talman deltar regelbundet i OSSE-trojkans möten och ministermöten. Arbetet med valövervakning är en betydelsefull del av uppföljningen av demokratiutvecklingen i medlemsländerna. Utskottet fäster också vikt vid den dialog som pågår om hur samarbetet mellan församlingen och övriga institutioner kan stärkas.

I kommittémotion *2005/06:U362 (m) yrkande 10* anförs att OSSE mer uttalat bör främja demokratisering och rättsstatens principer vid sidan av det säkerhetsrelaterade arbetet.

Utskottet konstaterar att OSSE har kapacitet att verka i olika skeden av en konflikt: förvarning, förebyggande, konflikthantering samt återuppbyggnad respektive utveckling av demokrati och rättsstat. I sammanhanget kan påpekas att kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) övervakar val och främjar demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter.

Utskottet konstaterar att tyngdpunkten inom OSSE:s verksamhet under 1990-talet försköts från långsiktiga förhandlingar om normbyggande och militärt förtroendeskapande, till konfliktförebyggande och återuppbyggnad. Utskottet välkomnar att OSSE är en i hög grad operativ organisation. Den har för närvarande fältkontor i sexton länder och den övervägande delen av OSSE:s budget går till konkreta fältinsatser. Fältmissionernas arbete är inriktat på att stärka respekten för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer, bygga upp demokratiska institutioner och stödja förtroendeskapande åtgärder mellan olika befolkningsgrupper. I sammanhanget välkomnar utskottet också att OSSE:s parlamentariska församling vid plenarsessionen i Washington i juli 2005 antog en resolution om en skärpning av uppförandekoden för OSSE:s fältpersonal. Resolutionen innebär att köp av sexuella tjänster skall förbjudas för alla som innehar ett uppdrag för OSSE.

I den enskilda motionen *2005/06:U271 (kd) yrkande 1* anförs att Sverige genom OSSE särskilt skall arbeta för att omnämna antisemitism i organisationens resolutioner mot diskriminering och i övriga skrivningar om rasism. I *yrkande 2* anförs att Sverige bör verka för att alla medlemsländer i OSSE skyndsamt inför ett system för att specifikt registrera alla antisemitiska incidenter som sker i respektive länder.

Utskottet konstaterar och välkomnar att OSSE fortlöpande arbetar mot intolerans och diskriminering. OSSE stöder aktivt de deltagande staterna i arbetet mot rasism, främlingsfientlighet, diskriminering och antisemitism. Organisationen samarbetar och samordnar sina aktiviteter på området med andra europeiska organisationer och olika FN-organ. ODIHR:s verksamhet inkluderar bl.a. att samla in och distribuera information och statistik om hatbrott i de deltagande staterna.

OSSE anordnar regelbundet konferenser om antisemitism och annan intolerans, senast i juni 2005 i Córdoba. Denna resulterade i särskilt fokus på ODIHR-insatser rörande hatbrott och undervisning om förintelsen och antisemitism. Bland annat lanserades ODIHR:s informationsbas för tolerans och icke-diskriminering under hösten. Uttalanden från denna, och tidigare konferenser, markerar ett djupt engagemang mot antisemitism hos deltagarstaterna och hos OSSE som organisation. Utskottet vill här uttrycka sitt stöd för OSSE:s arbete mot antisemitism och andra former av rasism, intolerans, främlingsfientlighet och diskriminering.

Utskottet konstaterar avslutningsvis att ansvaret för att sammanställa statistiska uppgifter om t.ex. antisemitism åligger OSSE:s deltagarstater. OSSE:s uppgift i sammanhanget är att samla in, bearbeta och sprida information om denna statistik.

Med vad som ovan anförts avstyrker utskottet motionerna 2005/06:U362 (m), yrkande 10 och 2005/06:U271 (kd), yrkande 1 och 2.

Utskottet föreslår att såväl skrivelsen som redogörelsen läggs till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2005/06:82

Regeringens skrivelse 2005/06:82 Redogörelse för verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa under 2005.

Redogörelse 2005/06:OSSE1

Redogörelse 2005/06:OSSE1 Från Sveriges delegation vid OSSE:s parlamentariska församling.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:U271 av Annelie Enochson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige genom OSSE särskilt skall arbeta för att omnämna antisemitism i organisationens resolutioner mot diskriminering och i övriga skrivningar om rasism.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att alla medlemsländer i OSSE skyndsamt inför ett system för att specifikt registrera alla antisemitiska incidenter som sker i respektive länder.

2005/06:U362 av Gunilla Carlsson i Tyresö m.fl. (m):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att OSSE mer uttalat bör främja demokratisering och rättsstatens principer vid sidan av det säkerhetsrelaterade arbetet.